

Westersche Veld

FOTO: KARLA LEEFTINK

Het Drentse Landschap

WANDELROUTE 11 KM

Ooit waren kerktorens in Drenthe bakens in een paarse zee van heide. De toren van de Jacobuskerk van Rolde wees reizigers eeuwenlang de weg. De Rolder boeren bedachten dat ze het zicht op hun kerktoren ook konden gebruiken om hun heidevelden te verdelen door in de richting van de toren te ploegen en het land zo in lange stroken op te delen.

Startpunt

Parkeren bij de Rolder kerk of elders in het dorp.

[Routebeschrijving Google Maps.](#)

Lengte route 11 km

Je kunt ook alleen het rondje over het Westersche Veld (4,5 km) lopen.

Starten bij punt 11 in de route en daar langs de weg naar punt 6 lopen.

[Routebeschrijving Google Maps](#)

GPS-Parkeerplaats

52 59 19, 06 38 41

Alleen het rondje Westersche Veld starten bij:

52 57 54, 06 38 41

Begaanbaarheid paden

Goed begaanbaar in alle seizoenen

Honden

Toegestaan mits aangelijnd

Afkortingen

LA linksaf, RA rechtsaf, RD rechtdoor,
KP knooppunt

.....

- Deze pdf werkt het beste in Acrobat Reader of iBoeken.
- Printen: maak gebruik van de mogelijkheden van uw eigen printer. [Zie tips.](#)

🚶 Rolde-Westersche Veld

Inleiding

Toen de Rolder boeren in 1846 hun gemeenschappelijke heidevelden moesten verdelen, hadden ze daar eigenlijk helemaal geen zin in. Bovendien meenden ze dat het voorlopig ook nog niet zo'n vaart zou lopen. Dus bedachten ze een eenvoudige manier om deze klus te klaren door over het veld de greppels in de richting van de Rolder toren te ploegen.

Dit gebeurde ook met het Westersche Veld ten zuiden van de Zuideresch. Gevolg van deze 'torenverkaveling' was dat alle percelen op de heide taps toeliepen richting Rolder toren. Je had er percelen bij die drie kilometer lang en vlak bij de Zuideresch niet meer dan tien meter breed waren...

Anders dan de Rolder boeren dachten, ging de markescheiding niet lang daarna wél door.

Zoals je onderweg zult zien, is de torenverkaveling van destijds tot op de dag van vandaag in het landschap zichtbaar gebleven.

1 Jacobuskerk

kaart

- Steek vanaf de kerk de doorgaande weg over richting bushalte en neem het straatje daarachter, De Steeg.
- Einde straat even RA en meteen LA, Bosrand.

Veel Drenten en alle Roldenaren vinden de Jacobuskerk de mooiste middeleeuwse kerk van Drenthe. Toren, schip en koor van deze gotische kerk zijn vlak na het jaar 1400 in één keer gebouwd. Eigenlijk alle andere oude kerken hebben een toren, schip of koor uit verschillende perioden. Vóór dit gebouw moeten op dezelfde plek in Rolde drie houten kerken en een romaanse stenen kerk hebben gestaan.

Ooit was de Rolder kerk de belangrijkste van Drenthe. Van de drie jaarlijkse zittingen van de Etstoel, de hoogste Drentse rechtbank, werden er twee in de Jacobuskerk gehouden. Overigens berust die naam op een misverstand. De kerk is namelijk nooit gewijd geweest aan de heilige van de pelgrims en reizigers. Sinds kort weten we dat de Rolder kerk vroeger de heiligen Cosmas en Damianus als beschermers had.

JACOBUSKERK - FOTO: ALLE OLDENBEUING

2 Boerbosch

kaart

- Bij hertenkamp RD bos in.
- In bos eerste bospad LA.
- Einde pad RA langs sportveld.
- Einde sportveld LA paadje langs hek.
- Hek sportveld steeds zo goed mogelijk aan linkerhand houden.
- *Probeer mountainbike-route te vermijden!*

Vanuit het dorp Rolde kom je in het Boerbosch. Het werd aan het eind van de negentiende eeuw door de Rolder boermarke aangelegd. Het bos moest een soort buffer tussen het dorp en de zandverstuivingen op het veld worden. Zoals veel andere Drentse dorpen hadden ze ook in Rolde problemen met het stuivende zand. Door grove den op de zandheuvelds te planten hoopte de boermarke het zand vast te leggen.

Een uitgebreid stelsel van sloten en slootjes moest ervoor zorgen dat de jonge boompjes voldoende water kregen. Het Boerbosch is tot op de dag van vandaag eigendom van de Boermarke Rolde gebleven.

3 Zandverstuiving

kaart

- Na hoek tennisveld RA zandverstuiving oversteken naar informatiebord.
- Achter informatiebord smal paadje RD tussen hulststruiken.
- Pad volgen naar doorgaande weg.

Verraadt het geaccidenteerde karakter van het Boerbosch al dat je door een voormalig stuifzandgebied loopt, op de zandverstuiving bij punt 3 weet je het helemaal zeker.

Deze zandverstuiving is in de Drentse geschiedenis van de vorige eeuw een enigszins bedenkelijke reputatie ten deel gevallen.

In de jaren dertig en in de oorlog werden hier landdagen georganiseerd waar per keer soms wel 15.000 aanhangers van de Nationale Bond Landbouw en Maatschappij en later van de Nationaal-Socialistische Beweging (NSB) op af kwamen. De hoge duinen aan de oostrand van de zandverstuiving vormden tijdens zulke bijeenkomsten een natuurlijk podium.

4 **Tunneltje N33**

kaart

- **Weg oversteken en op fietspad RA.**
- **Metten LA langs schuurtje halfverharde weg nemen.**
- **Weg RD blijven volgen naar tunneltje onder N33.**

5 **Klaassteenweg**

kaart

- **Uit tunneltje RA en vervolgens LA laan in.**
- **Einde laan op verharde weg LA.**

6 **Klaassteengat**

kaart

- **Vóór bosje aan rechterhand RA pad links van sloot nemen.**

Links van het pad ligt in het bosje het Klaassteengat. De naam Klaassteen herinnert aan een oude markesteen die ooit de grens van de marken Rolde en Nijlande heeft gemarkeerd.

Waarschijnlijk is het Klaassteengat een uitwaaiingskom uit de laatste ijstijd. In de loop van de tijd is deze dichtgegroeid met een dikke laag veen. Boeren uit de buurt kwamen rond het Klaassteengat een voorraadje turf te steken.

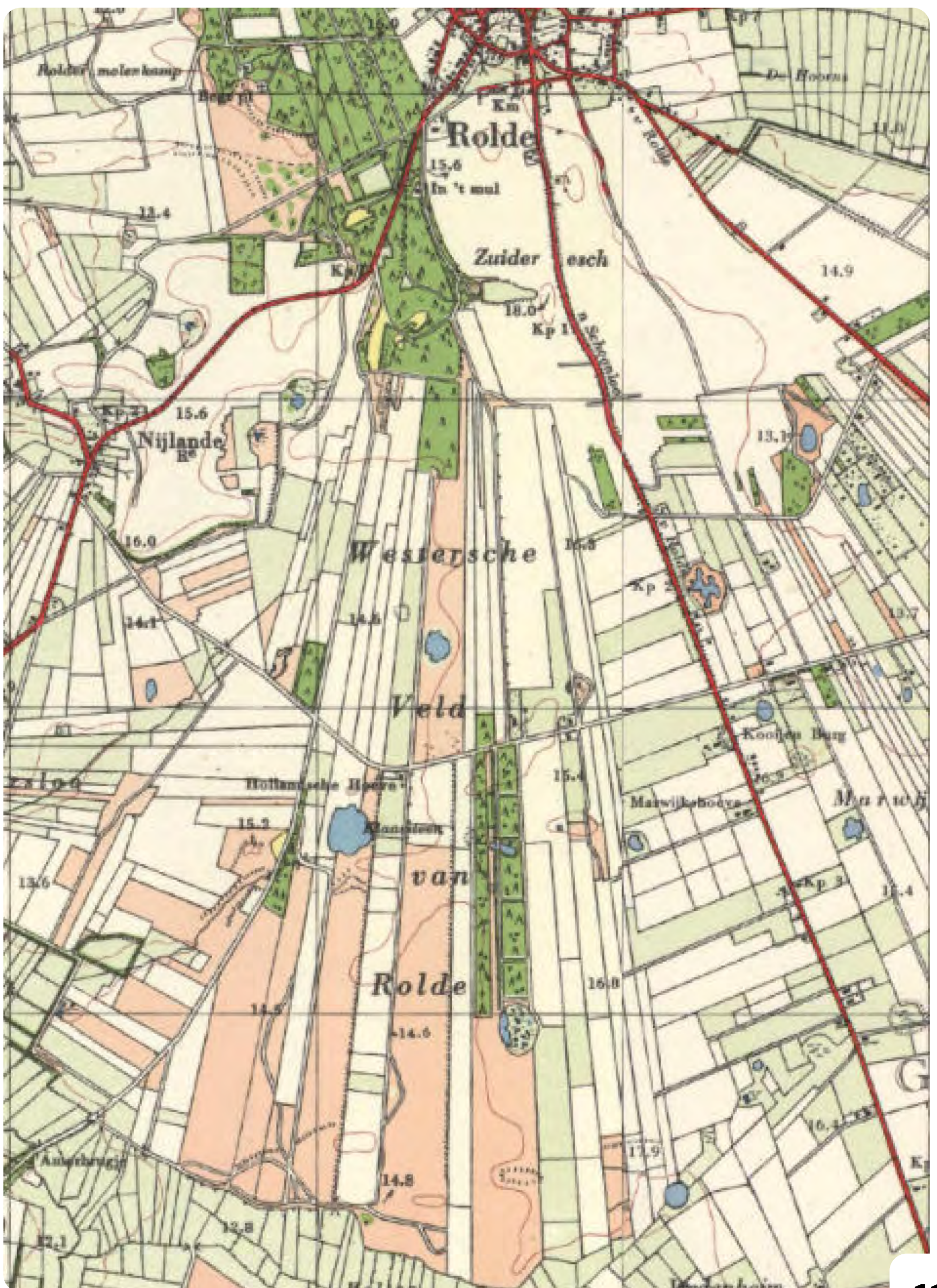

7 Heideontginningslandgoed kaart

- In bocht van de sloot paadje schuin LA nemen en na slagboom LA breder pad.
- Pad maakt haakse bocht naar rechts.
- Pad één kilometer blijven volgen langs bosrand.

In de tijd dat in Drenthe de grote heideontginningen begonnen, bestond de voormalige gemeente Rolde voor maar liefst 80 procent uit zogeheten woeste grond. Eerst waren het vooral kapitaalkrachtige buiten-

staanders die brood zagen in de Drentse hei. Een van de mannen van het eerste uur in Rolde was de Wildervankster fabrikant Steven Duintjer die in 1927 voor 370 gulden zijn eerste zes hectare grond op het Westersche Veld kocht. Het perceel bleek aan één kant slechts negen meter breed te zijn en het was maar liefst vierhonderd meter lang.

Zijn familie vroeg zich af of Steven wellicht een vliegtuig wilde kopen en alvast een startbaan had gekocht ...

Duintjer liet zich er niet door afschrikken en samen met zijn broer Jurjen en collega-fabrikant Evert Benes richtte hij de NV Maatschappij tot Exploitatie van Onroerende goederen op die al snel op het Westersche Veld zo'n 200 hectare grond wist te verwerven. Ongeveer de helft ervan liet de vennootschap tot landbouwgrond ontginnen om te verpachten. Zo'n 60 hectare werd met productiebos ingeplant en de slechtste stukken bleven heide en vennen. Op de topografische kaart is mooi te zien dat in de lange ontginningsstroken steeds verschillende functies zitten.

FOTO: SAKE ELZINGA

8 **Zicht op Rolder toren**

kaart

- **Einde pad LA.**
- **Pad maakt haakse bocht op de heide.**
- **Na bankje pad RA.**

Tussen punt 8 en 9 kun je in de verte op enkele plekken aan het eind van de lange, steeds smaller wordende stroken de torenspits van de Rolder kerk boven de bomen uit zien steken. Als je dan naar het zuiden kijkt, zie je daar de stroken breder worden.

De mooiste plek om de torenspits in de verte te zien is aan het eind van het pad over de heide vlak voor punt 9. Ga daar bij de vijfde eik vóór het punt staan. Naast deze boom staat een paaltje. Ooit was de toren hier heel goed te zien, maar langzamerhand worden de bomen te hoog.

9 **Natuurontwikkeling**

kaart

- **Einde pad LA.**
- **Op splitsing rechts aanhouden en vervolgens eerste pad LA.**

Net als op de meeste andere Drentse ontginningslandgoederen braken ook op het Westersche Veld tegen het eind van de vorige eeuw andere tijden aan. Besloten werd om het familiebezit op een andere manier te gaan exploiteren en de aandacht naar natuurontwikkeling te verschuiven. Het oude

familiebedrijf werd in 1998 omgezet in een nieuwe besloten vennootschap.

Onder aanvoering van directeur Michael Duintjer ging de nieuwe organisatie voortvarend aan de slag. Het landbouwareaal is inmiddels voor een belangrijk deel omgevormd in droge en natte heide.

Dankzij maatregelen als plaggen, het verhogen van de grondwaterstand en het vasthouden van het water ontwikkelt zich op een deel van het landgoed een fraai nat heidegebied. In de veentjes is het hoogveen weer aan het groeien. Bijzondere dieren als de noordse winterjuffer (een libellensoort), de heikikker en de levendbarende hagedis hebben hier hun plekje weer ingenomen. Zelfs de uiterst zeldzame vlinder het veenhooibeestje is hier alweer eens gespot.

De oude productiebossen op het landgoed veranderen steeds meer in een natuurlijk bos. De overgebleven twintig hectare landbouwgrond behield die functie ten behoeve van de afwisseling in het gebied en om het cultuurhistorische karakter van het landgoed te behouden.

- 10** **Het Drentse Landschap** **kaart**
- **Einde pad LA langs grafheuvels.**
 - **Bij bank en ven LA en op breed pad RA.**

Het Drentse Landschap is in 2022 nauw betrokken geraakt bij het Westersche Veld. De toekomst van het landgoed kwam op het spel te staan toen een groot deel van de aandeelhouders hun bezit wilde verkopen. Enkelen waren daar op tegen en vroegen Het Drentse Landschap grootaandeelhouder te worden.

Na complexe onderhandelingen is zo'n 84 procent van de aandelen aan Het Drentse Landschap overgedragen en ingebracht in de nieuwe BV Landgoed Westersche Veld van Rolde. Daarmee is het een bijzondere vorm van samenwerking van particulieren met Het Drentse Landschap geworden.

Het Drentse Landschap kon in de nieuwe vennootschap participeren onder andere dankzij de steun van het [Natuurfonds Drenthe](#), waarin de laatste tijd veel mensen geld hebben gestort om Drenthe nieuwe natuur te schenken.

FOTO: KARLA LEEFTINK

11 **Hollandsche Hoeve**

kaart

- Bij doorgaande weg LA.
- Weg volgen langs boerderij Hollandsche Hoeve.
- Neem na punt 6 van de heenweg laan RA en ga via tunneltje onder N33 door.
- Na tunneltje weer weg RD volgen.

12 **Bosbad Rolde**

kaart

- Op viersprong bij bank bospad RA.
- Halverwege cultuurland paadje LA.
- Einde paadje diepgelegen pad LA.

Na de viersprong lag links in het bos vroeger het Bosbad Rolde. De boermarke stelde deze plek in het Boerbosch voor het zwembad beschikbaar en alle Roldenaren gaven geld voor hun zwembad. In 1961 werd het Bosbad

BOSBAD ROLDE - FOTO: ROLDER HISTORISCH GENOOTSCHAP

Rolde geopend. Zelfs koningin Juliana kwam er het eerste jaar een kijkje nemen. Het Bosbad heeft slechts twintig jaar bestaan. Zoals veel onverwarmde openluchtbaden verloor het Rolder bad het eind jaren tachtig van de subtropische zwemparadijzen. In Rolde werd in die tijd zo'n luxe bad geopend bij de camping Nooitgedacht (tegenwoordig Hof van Saksen).

13 Boerbosch

kaart

- Op driesprong scherpe bocht RA en RD langs betonpaaltje met W.
- Op viersprong LA en pad steeds min of meer RD volgen tot betonpad.
- *Mountainbike-route en zijpaadjes negeren.*
- Betonpad RA.

14 Terug in Rolde

kaart

- Einde betonpad LA, Van Mentadalaan.
- Einde laan even LA, Banderschulte.
- Doorgaande weg oversteken en op betonpad RA.

15 Schoolstraat

kaart

- Straat vervolgen richting Rolder toren, Schoolstraat.
- Einde Schoolstraat bij doorgaande weg LA en deze weg volgen tot startpunt.

Fotograaf Anthonie Woudman maakte rond 1900 deze foto in de Hoofdstraat van Rolde.

Het Drentse Landschap

Natuurfonds Drenthe

Een groene leefomgeving is heel belangrijk voor ons welzijn. De natuur staat echter steeds meer onder druk met zeer grote gevolgen voor de biodiversiteit en ons welzijn. Hoe kunnen we voorkomen dat de natuur en het landschap nog verder worden aangetast? Door de natuur in Drenthe uit te breiden en bestaande natuur veilig te stellen. Dat is de reden voor de lancering van het Natuurfonds Drenthe. Help mee en doneer!

[Schenk Drenthe meer natuur!](#)

Stichting Het Drentse Landschap

Bel tijdens kantooruren (0592) 313 552

www.drentslandschap.nl

Volg ons op:

Teksten: Bertus Boivin, Melle Buruma

Coördinatie: Hanna Schipper

Topografie: BRT Achtergrondkaart © Kadaster/
OpenStreetMap (CC BY 4.0).

Vormgeving: Smartmobiletour.nl